

Oslo, 10.03.2015

Innspillsnotat til Helse- og omsorgskomiteen:

Prop. 58 L (2014-2015) Endringer i alkoholloven (normerte regler for inndragning av bevilling)

Normerte regler for inndragning av bevilling

Actis - Rusfeltets samarbeidsorgan er positiv til forslaget om normerte regler for inndragning av bevilling og tror slike regler vil bidra til en bedre etterleving av alkoholloven. De nye reglene gir en nyttig presisering av ulike vektlegging av brudd på alkoholloven, og vil bidra til en forenkling av saksbehandlingen for kommunene. Dette vil også gi bransjen bedre forutsigbarhet. Det er i dag for stor lokal variasjon i hvordan alkoholloven følges opp, og forslaget om å innføre en prikkeordning for utelivsbransjen er et positivt bidrag til økt likebehandling.

Vi mener imidlertid det foreslåtte reaksjonsnivået er for lite strengt til å ha effekt. Reaksjonsnivået er betydelig mildere enn opprinnelig foreslått av departementet. Dette til tross for at flere av høringsinstansene som har erfaring med å håndheve tilsvarende regelverk på lokalt nivå, meldte inn at reaksjonsnivået var for mildt i første runde. For at sanksjoner skal fungere, må brudd på regelverket få reelle konsekvenser.

Reaksjonsnivået i proposisjonen

Actis mener rangeringen av alvorlighetsgraden av de ulike bruddene i utgangspunktet er god, men at det foreslåtte reaksjonsnivået (antall prikker), ikke er strengt nok.

Bakgrunnen for forslaget om normerte regler var det stadig økende gapet mellom rapporterte brudd på alkoholloven og antall inndragninger. Reaksjonsnivået må være strengt nok, slik at det faktisk lønner seg å følge regelverket. Slik kan regelverket bidra til å oppnå målsettingen om et tryggere uteliv for alle.

Actis reagerer på at proposisjonen systematisk uthuler de foreslåtte reaksjonsnivåene i det opprinnelige forslaget. På et overordnet nivå angår det spesielt:

- Grensen for inndragning er foreslått økt til tolv prikker - fra opprinnelig åtte.
- Opptjeningsperioden for prikker på to år er for kort. Den bør være minst tre år, som foreslått i høringsnotatet fra departementet. Spesielt gjelder dette dersom inndragningsgrensen blir liggende på tolv prikker.

Når det gjelder spesifikke brudd på alkoholloven, gir oppmykningen uheldige utslag. Salg og skjenking til mindreårige er et svært alvorlig brudd på alkoholloven, og bør føre til inndragelse av bevilling ved førstegangs overtredelse. I høringsnotatet var det foreslått 8 prikker og dermed inndragelse, noe vi støttet. Foreliggende forslag innebærer at steder som blir tatt for å skjenke mindreårige fortsatt får 8 prikker, og at prikkene slettes etter to år. Grensen for inndragelse er

økt til hele 12 prikker. Actis mener dette er en bagatellisering av et grovt brudd på alkoholloven. Salg og skjenking til mindreårige er en klar grunn til inndragelse av bevilling ved førstegangs overtredelse.

Også reaksjonen knyttet til skjenking av åpenbart påvirkede bør skjerpes. Det foreslåtte systemet medfører at man kan overskjenke tre ganger per toårsperiode, før man risikerer inndragelse på én uke. Det er for svakt.

Normerte regler som minimumsstandard

De foreslåtte reaksjonsnivåene i proposisjonen betyr i praksis en betydelig liberalisering av regelverket for enkelte kommuner. Det strider mot intensjonen bak proposisjonen: Å redusere problemer knyttet til alkoholbruk. Actis mener at de kommunene som har kontrollregimer som er strengere enn hva proposisjonen foreslår, skal kunne opprettholde disse.

Trondheim er et eksempel på en kommune som har benyttet seg av et tilsvarende prikkssystem, med gode erfaringer. Systemet er imidlertid strengere enn det som foreslås innført nasjonalt. Dersom reaksjonsnivået blir som foreslått i innstillingen, vil det medføre en betydelig oppmykning fra dagens regime i Trondheim. En oppmykning av regelverket vil mest sannsynlig, som Trondheim kommune selv meldte inn i departementets høringsrunde, føre til en negativ holdningsendring i bransjen. Det er selvsagt uheldig.

Normerte regler må ikke fortrenge gode prosjekter

Actis mener i utgangspunktet at prikktildelingsystemet er forenelig med andre iverksatte tiltak, som f.eks. Salutt-prosjektet i Oslo. Salutt bygger på tre grunnpillarer: kursing og kompetanseheving, dialog, samt styrket tilsyn og kontroll.

Forslaget om normerte regler angår strengt tatt kun tilsyns- og kontroll-delen. Kommuner som har iverksatt tiltak som ekstra kursing og kompetanseheving av bransje og kontrollører, eller formalisert et samarbeid mellom bransje, kommune og politi, må stå fritt til å videreføre dette arbeidet. Det bør også oppfordres til nettopp det innenfor rammen av lovforslaget.

Actis mener kommuner som ønsker å gjøre en større innsats for å forebygge enn det som legges til grunn i prikketildelingssystemet, fortsatt må ha mulighet til det.

Kontakt:

Generalsekretær Mina Gerhardsen, 918 52 986, mina@actis.no
Seniorrådgiver Pernille Huseby, 901 24 673, pernille@actis.no
Politisk rådgiver Mari Greta Bårdsen, 979 61 633, marigreta@actis.no